

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001154

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Харківської державної академії культури № 121-с від 28.03.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Біленька Анастасія Миколаївна
- Anastasiia Bilenka

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Культурологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Культурологія

Дата захисту: 04-03-2024

Спеціальність за освітою: Сценічне мистецтво

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4750

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.01

Тема дисертації:

1. Еволюція сценічного слова в українському театрі та кінематографі: історико-культурний контекст (XX – перша чверть XXI ст.)
2. The Evolution of the Stage Word in Ukrainian Theater and Cinema: Historical and Cultural Context (XX - the First Quarter of the XXI Century)

Реферат:

1. Кодифікація сенсів культури відбувається за допомогою символічного простору мови. Театральні та кінематографічні практики інтегруються в простір культури через художні образи. Сценічне слово в театрі та ігровому кіно є зв'язкою між культуротворчим потенціалом української мови та здатністю мистецтва впливати на формування національної ідентичності. Мовний малюнок ролі спроможний вміщувати архетипи української національної культури як такі, що упізнає національний глядач, водночас вони відображають авторський стиль та індивідуальні особливості актора. На окрему увагу заслуговує інтонування як компонент вербальної культури в театральних і кінематографічних практиках, здатний формувати емоційноціннісні ряди, синхронні аксіологічним векторам національної культури. Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному дослідженні сценічного слова в українському театрі та ігровому кіно XX – першої чверті XXI ст. як носія сенсів ідентичності в національній культурі, відображеній в інтонуванні мовного

малюнку ролі. Вивчення історіографії показало, що в науковій літературі розкриті аспекти вивчення сценічної мови театрознавством, мистецтвознавством, філософією, історією, філологією, літературознавством, також тема присутня в прикладних роботах режисерів, акторів і педагогів зі сценічної мови. Наголошено на тому, що культуротворчий потенціал сценічного слова, особливо виражальні можливості інтонування як репрезентації складових національної ідентичності в театрі та ігровому кіно, в наукових роботах не простежується. Дослідження історіографії та джерельної бази роботи виявило пласт наукової літератури з вивчення різних аспектів сценічного слова в українському театрі та кіно, який поділено за такими напрямками: історикокультурний, теоретико-виконавський та культурологічний. Аудіовізуальними джерелами дослідження є побудовані на літературному, історичному та легендарному українському матеріалі відеOVERSII українськомовних спектаклів, твори ігрового кіно та фотографії з фрагментами вистав і окремих кіно-сцен. Також для висвітлення художнього та історико-культурного контексту були залучені вистави і фільми, де українська мова використовувалася як виражальний засіб. Досліджувалися твори XX – першої чверті XXI ст., основну увагу приділено сценічній мові в театрі та ігровому кіно 1991 – 2020-і рр. Поліаспектність досліджуваного феномену потребувала комплексного вивчення шляхом залучення міждисциплінарного інструментарію, представленого культурологічним, історико-культурним, історикоантропологічним, мистецтвознавчим, герменевтичним і структуралістським підходами. У роботі визначено та впорядковано взаємозв'язок між такими ключовими термінами як «інтонування», «національний театр», «національний кінематограф», «ігрове кіно», «архетипи», «національна ідентичність» і «менталітет», а також розкрито значення «сценічного слова» як основного поняття. Сценічна мова розглянута в роботі як феномен культури, зумовлений історико-культурним контекстом його становлення й подальшої динаміки, а також здатний до зворотного впливу.

2. The codification of the meanings of culture occurs due to the symbolic space of speech. Theatrical and cinematic practices are integrated into the cultural space through artistic images. The stage word in theater and fiction cinema is a link between the cultural potential of the Ukrainian language and the ability of art to influence the formation of national identity. The language pattern of the role is able to contain archetypes of the Ukrainian national culture as those that the national viewer recognizes, at the same time they reflect the author's style and individual characteristics of the actor. Special attention should be paid to intonation as a component of verbal culture in the theatrical and cinematic practices, which is capable of forming emotional and value sequences synchronized with the axiological vectors of national culture. The scientific novelty of the obtained results consists of a comprehensive study of the stage word in the Ukrainian theater and fiction cinema of the XX - the first quarter of the XXI century, as a carrier of the meanings of identity in the national culture, reflected in the intoning of the language pattern of the role. The study of historiography showed that the aspects of the study of stage language by theater studies, art criticism, philosophy, history, philology, literary criticism are revealed in the scientific literature and the topic is also present in the applied works of directors, actors and teachers in stage language. It is emphasized that the cultural potential of the stage word, especially the expressive possibilities of intonation as representations of the components of national identity in theater and fiction cinema, is not traced in scientific works. The study of historiography and the source base of work revealed a layer of scientific literature on the study of various aspects of the stage word in the Ukrainian theater and cinema, which is divided into the following areas: historical, cultural, theoretical and performance and cultural. Audio-visual sources of research are works of fiction cinema and photographs with fragments of performances and individual film scenes based on literary, historical and legendary Ukrainian material video versions of Ukrainian language performances. Also, to highlight the artistic and historical and cultural context, performances and films, where the Ukrainian language was used as a mean of expression were involved. The works of the XX - the first quarter of the XXI century were studied, the main focus was on stage language in the theater and fiction cinema 1991 – 2020s. The polyaspectness of the studied phenomenon required comprehensive study by involving interdisciplinary tools represented by cultural, historical and cultural, historical and anthropological, art, hermeneutic and structuralist approaches. The work defines and orders the relationship between such key terms as «intonation», «national theater», «national cinema», «fiction cinema», «archetypes», «national identity» and «mentality», and also the meaning of «stage

word» as the main concept is revealed. Stage language is considered in the work as a phenomenon of culture, which is due to the historical and cultural context of its formation and subsequent dynamics, and is also capable of reverse influence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Біленька А. М., Світлична О. О. Використання віршованого матеріалу на заняттях зі сценічної мови // Культура України. Харків : ХДАК, 2020. Вип. 70. С. 9–18. URL: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.070.01>
- Біленька А. М. Еволюція сценічного слова у вітчизняному історикокультурному процесі // Культура України. Харків : ХДАК, 2021. Вип. 72. С. 7-12. URL: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.072.01>
- Біленька А.М. Сценічне слово у вітчизняному кінематографі 30–40-х років ХХ століття: історико-культурний аспект // Питання культурології. 2021. Вип. 38. С. 14-23. URL: <https://doi.org/10.31866/24101311.38.2021.245523>
- Біленька А. М. Сценічне слово у театрі ім. Івана Франка у контексті історико-культурного процесу // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2022. № 2. С. 74-79. URL: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2022.262210>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шейко Василь Миколайович

2. Vasyl Sheiko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герчанівська Поліна Евальдівна
2. Polina Herchanivska

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій і дизайну

Код за ЄДРПОУ: 20708970

Місцезнаходження: , Київ, 01011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Виткалов Сергій Володимирович
2. Serhii Vytkaiov

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25733698

Місцезнаходження: вул. С. Бандери,12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кислюк Костянтин Володимирович
2. Kostiantyn Kysliuk

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Марина Вячеславівна

2. Maryna Aleksandrova

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Щербань Анатолій Леонідович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Щербань Анатолій Леонідович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Заклінська Юлія Михайлівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна